

ERGENLERDE AİLE YAŞAM DOYUMUNUN BAZI DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ*

 Semra KİYE**

ÖZET

Aile yaşam doyumu bireyin ailesiyle birlikte yaşadığı doyuma işaret etmekte ve aile üyeleriyle birlikte oluşan duygusal iklimini belirtmektedir. Bu araştırmada ergenlerin aile yaşam doyumlarının cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, yaşanan şehir gibi demografik özellikler bağlamında incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma tarama modelinde yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini ergenlik dönemindeki bireyler oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme kolay ulaşılabilir uygun örnekleme yöntemiyle oluşturulmuş, araştırmaya Bitlis, Diyarbakır, Antalya ve İstanbul illerinde yaşayan toplam 302 ergen birey katılmıştır. Araştırmada verilerin elde edilebilmesi için iki araç kullanılmıştır. Bunlar, Aile Yaşam Doyumu Ölçeği ve Demografik Bilgi Formu'dur. Elde edilen verilerin normallik varsayımlarını karşılayıp karşılanmadığı incelenmiş ve verilerin alt gruplarda normal dağılım göstermediği anlaşılmıştır. Verilerin analizinde nonparametrik testlerin kullanılmasına karar verilmiştir. Yapılan analizler sonucu elde edilen bulgulara göre ergenlerin aile yaşam doyumu düzeyleri cinsiyete ve yaşanan şehre göre farklılık gösterirken, yaşa ve okul düzeyine göre farklılık göstermemektedir. Araştırma sonuçları alan yazın çerçevesinde tartışılarak araştırmacılara öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: aile yaşam doyumu, ergen, aile yaşam doyumu ölçeği, ergenlik dönemi, yaşam doyumu

Investigation of Family Life Satisfaction Among Adolescents According to Some Demographic Variables

ABSTRACT

Family life satisfaction points to the satisfaction that the individual experiences when he is with his family. In this study, it was aimed to examine the family life satisfaction of adolescents in the context of demographic characteristics such as gender, age, class level, and city of residence. The research was carried out in the survey model. The population of the research consists of individuals in adolescence. The sample of the study was formed by convenience sampling method, and a total of 302 adolescents living in the provinces of Bitlis, Diyarbakır, Antalya, and Istanbul participated in the research. Two tools were used to obtain data in the study. These are the Family Life Satisfaction Scale and the Demographic Information Form. It was examined whether the obtained data met the assumptions and it was understood that the data did not show a normal distribution in the subgroups. It was decided to use nonparametric tests in the analysis of the data. According to the findings obtained as a result of the analyzes, while the family life satisfaction levels of the adolescents differ according to the gender and the city where they live, they do not differ according to the age and school level. The research results were discussed within the framework of the literature and suggestions were presented to the researchers.

Key Words: family life satisfaction, adolescent, family life satisfaction scale, adolescence, life satisfaction

* Bu makalenin bir kısmı 19-20 Kasım 2022'de Girne'de gerçekleştirilen *Akdeniz 8. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi*'nde çevrimiçi sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Dr. Öğr. Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı, Muş / TÜRKİYE, s.kiye@alparslan.edu.tr

Araştırma Makalesi / Research Article

Atf / Cite as: Kiyе, S. (2023). Ergenlerde aile yaşam doyumunun bazı demografik değişkenlere göre incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(45), 563-576. <https://dx.doi.org/10.21550/sosbilder.1251801>

Gönderim Tarihi / Sending Date: 15 Şubat / February 2023

Kabul Tarihi / Acceptance Date: 1 Mayıs / May 2023

Giriş

Psikoloji bilimi son yıllarda pozitif psikoloji bakış açısıyla insan yaşamında etkili olan olumlu kavramlara odaklanmaktadır (Kardaş & Yalçın, 2018; Kiye & Boysan, 2022; Park & Peterson, 2009; Rutter, 1993; Seligman, 2002; Telef, 2013). Bu kavramlardan biri de yaşam doyumudur. Yaşam doyumunu, yaşam kalitesinin göstergelerinden biri olarak bireyin yaşamından ne kadar memnun olduğu ve yaşamını ne kadar sevdiğinin göstergesidir. Başka bir ifadeyle bireyin yaşamının genel kalitesini bir bütün olarak ne düzeyde olumlu değerlendirdiğini gösterir (Veenhoven, 1996). Yaşam doyumunu, 1960'tan bu yana ruh sağlığına yönelik etkileri çerçevesinde ele alınmakta ve ölçülmektedir (Bradburn, 1969; Cantril, 1965; Gurin vd., 1960). Yaşam doyumunu düzeyi düşük olan bireylerin zihinsel ve fiziksel sağlıkları bakımından risk taşıdığı; depresyon, kaygı, nevrotiklik, davranış problemleri, şiddet ve saldırganlık bakımından dezavantajlı grupta yer aldığı belirtilmektedir (Proctor vd., 2018). Buna karşın yaşam doyumunun mutluluk ve iyimserlik (Gülcan & Nedim Bal, 2014), öz duyarlık (Şahin, 2014; Tel & Sarı, 2016), psikolojik sağlamlık (Şahin, 2014), bilinçli farkındalık (Şahin, 2019), sorun çözme (Kaya, 2020) gibi olgularla pozitif ilişki gösterdiği görülmektedir. Bu bilgiler ışığında yaşam doyumunu yüksek olan bireylerde mutluluk, iyimserlik, öz duyarlık, psikolojik sağlamlık, bilinçli farkındalık, sorun çözme düzeylerinin yüksek olacağı belirtilebilir.

Aile yaşam doyumunu kavramı yaşam doyumunu kavramıyla bağlantılı ve yaşam doyumunun en önemli bileşeni olarak (Moss & Willoughby, 2018; Viñas-Bardolet vd., 2019) bireyin ailesiyle bir aradayken yaşadığı doyuma işaret etmekte ve aile üyeleriyle birlikteyken oluşan duygusal iklimi belirtmektedir (Çalışkan vd., 2017). Bu bakımdan aile yaşam doyumunu, hem kişisel yaşam doyumunu hem de aile üyeleri arasındaki ilişki doyumunu içeren kapsamlı ve karmaşık bir kavram olarak nitelendirilmektedir (Zloković vd., 2020). Aile yaşam doyumunun 1970'lerden bu yana ele alındığı ve ölçülmeye başlandığı görülmektedir (Campbell vd., 1976). Yetişkinlerle yürütülen araştırmalarda aile yaşam doyumunu yüksek olan bireylerin toplumsal doyumlarının da yüksek olduğu bulunmuştur (Toth vd., 2002). Bununla birlikte pozitif psikolojinin üstünde durduğu diğer kavramlardan yaşamda kişisel ve ilişkisel anlam bulma (Elizabeth & Chang, 2021) ve psikolojik sağlık sermayesinin alt faktörleri olan güven, umut, iyimserlik ve dayanıklılıkla aile yaşam doyumunun pozitif anlamlı ilişkiler gösterdiği anlaşılmaktadır (Sung-Ho vd., 2021). Ayrıca yapılan araştırmalar ebeveynleriyle iyi geçinen, aile üyeleri ve diğer akrabalarıyla sık etkileşim kuranların daha sağlıklı ve aile yaşam doyumunu düzeylerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir (Jhang, 2019). Evli bireylerin kararlarını birlikte almaları aile yaşam doyumunu düzeyini artırırken; boşanma ya da yeniden evlenme düşük aile yaşam doyum düzeyiyle ilişkili bulunmuştur (Somerville, 2020). Yapılan araştırmalara göre yüksek aile yaşam doyumunu pozitif durum ve sonuçları beraberinde getirirken düşük aile yaşam doyumunu ise bir takım negatif durumlarla ilişkili görünmektedir. Buna göre yetişkinlerde depresif belirtiler (Somerville, 2020), ebeveynlerin kaygı, depresyon ve stres düzeyinin yüksek olması aile yaşam doyumunu düzeylerinin düşük olmasıyla ilişkili bulunmuştur (Orellana vd., 2022).

Gelişimsel olarak ele alındığında birey, belirli yaşam dönemlerinden geçmektedir. Bu yaşam dönemlerinden biri ergenlik dönemidir. Ergenlik dönemi fizyolojik olgunlaşmayı ve duygusal gelişimi içermekle birlikte toplumsal etkilere de açık çok boyutlu bir gelişim dönemi olarak değerlendirilmektedir (Koç, 2004). Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından 10-19 yaş arası adölesan (ergenlik) dönemi olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda ergenlik dönemi çocukluk ile genç yetişkinlik arasında ve toplumsal olarak belirli sorumlulukların alındığı bir dönem olarak nitelendirilebilir (Şahin & Çevener Özçelik, 2016). Bu dönemin ne tam çocukluk ne de tam yetişkinlik olarak değerlendirilemediği, bu dönemde bireyin ebeveynlerine itaat etmekle başkaldırmak arasında gelgitli bir ruh hâline bürünebildiği, ebeveynlerinin görüş ve

düşüncelerini güvenilir bulmayarak sorgulamaya giriştiği anlaşılmaktadır (Ocakçı, 2015). Ergenlik döneminde aile içi ilişkiler farklılaşmaya başlamakta ev içi işler ve sorumluluklar, aile kurallarına uyma ve ebeveynlere karşı tavır ve davranışlarda bir takım çatışmalı durumlar yaşanabilmektedir (Akün, 2013). Bu bağlamda ergenlik dönemine bağlı gelişen bu farklılaşmaların hem ebeveynlerde hem de ergenlerde aile yaşam doyumuna dönük bir takım farklı çıktılarının olabileceği düşünülmektedir. Nitekim ergenlik döneminde yaşam doyumunu sadece çevresel ve sosyal stres kaynaklarından koruyucu bir güç değil aynı zamanda psikolojik ve öznel iyi oluş için anahtar bir mekanizma olarak değerlendirilmektedir (Proctor vd., 2018). Aile yaşam doyumunu bağlamında kimi araştırmalara göre ergenlerin aile yaşam doyumunu düzeyleri ebeveynlerinden farklı ve daha düşükken (Zloković vd., 2020) kimi araştırmalarda ise özellikle yüksek aile yaşam doyumuna sahip ailelerde ebeveynleriyle benzer ve yüksektir (Orellana vd., 2022). Ergenlerde aile yaşam doyumunu iyi oluşun bütün yönleriyle bağlantılı (Hanry, 1994) ve ebeveynlerle olan yüksek duygusal paylaşımlarla ilişkili olarak değerlendirilmektedir (Papini vd., 1990). Yapılan araştırmalar ebeveynler, ergenler ve tüm aile için boş zamanların birlikte geçirilmesine yönelik doyumun (Agate vd., 2009) ve birlikte fiziksel aktivite yapmanın (Urchaga vd., 2020) aile yaşam doyumuyla oldukça yüksek pozitif ilişkiye sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca aile bağlılığının, aile esnekliğinin, ebeveyn desteğinin ve yaşın ergenlerin aile yaşam doyumunu düzeyiyle pozitif ilişkili olduğu ancak ebeveynin cezalandırıcı olmasının negatif ilişkili olduğu belirtilmektedir (Henry, 1994). Yapılan bir araştırmada ergenlerde yüksek yaşam doyumunun siber zorbalığa bağlı intihar düşüncelerinin oluşmasını azaltan bir etkisinin olduğu ve bununla ilgili özellikle aile yaşam doyumunun büyük bir etkiye sahip olduğu belirlenmiştir (Chang vd., 2019). Diğer taraftan ergenlerde problemler internet kullanımının (Savci vd., 2020), ebeveynlerin depresyon ve kaygı gibi semptomları yüksek düzeyde göstermesinin (Orellana vd., 2022) aile yaşam doyumunu ile negatif ilişki gösterdiği tespit edilmiştir. Ek olarak iş ve yaşam dengesini kuramayan veya düşük iş ve yaşam dengesine sahip bireylerin aile yaşam doyumunu düzeylerinin düşük olduğu ve buna göre iş ve yaşam dengesi yüksek olan ebeveynler ile onların ergen çocuklarının aile yaşam doyumunu düzeylerinin benzer ve yüksek olduğu bulunmuştur (Orellana vd., 2022).

Türkiye’de ergenlerin aile yaşam doyumunu düzeylerine yönelik yapılan sınırlı sayıda araştırmaya ulaşılmıştır. Bu araştırmaların biri İstanbul ilinde yürütülmüş, psikolojik dayanıklılık ve sosyal medya kullanım bozukluğunu incelemiştir. Araştırmada aile yaşam doyumunun cinsiyete, anne-baba birliktelik durumuna, kardeş sayısına, anne eğitim düzeyine, baba eğitim düzeyine göre farklılaşmadığı saptanmıştır (Cavga, 2019). Aile yaşam doyumunu ile dijital oyun bağımlılığını inceleyen bir diğer araştırmada ergenlerde aile yaşam doyumuna ilişkin cinsiyetler ve sınıflar arası farklar tespit edilmiştir (Taş vd., 2022). Psikolojik sağlamlık, duygusal özerklik ve aile yaşam doyumunu arasındaki ilişkilerin yine İstanbul ili kapsamında incelendiği bir diğer araştırmada, aile yaşam doyumunu ile duygusal özerklikleri arasında orta düzeyde negatif yönde, psikolojik sağlamlık ile orta düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişkiler belirlenmiştir. Bu araştırmada ek olarak aile yaşam doyumunu düzeyinin cinsiyete ve kardeş sayısına göre farklılaştığı tespit edilmiştir (Çetintaş, 2021). İstanbul’da yürütülen başka bir araştırmada bağlanma stilleri, duygusal özerklik ve aile yaşam doyumunu arasındaki ilişkiler incelenmiş, aile yaşam doyumunu ile duygusal özerklik arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki belirlenirken, aile yaşam doyumunun cinsiyete göre farklılaşmadığı ancak anne baba birliktelik durumuna göre farklılaştığı bulunmuştur (Ermiş, 2019). Sosyal medya bağımlılığı ile aile yaşam doyumunu düzeylerinin incelendiği farklı üç çalışmaya rastlanmıştır (Beyazgül Tosun, 2022; Kılınç, 2021; Mangır, 2021). Bunlara arasında yer alan Beyazgül Tosun’un (2022) İstanbul’da yürüttüğü çalışmasına göre aile yaşam doyumunu; anne-baba birlikteliği, anne-baba tutumu, okul başarısı ve günlük sosyal medya kullanım süresine göre farklılaşırken, cinsiyet, sınıf düzeyi ve en sık kullanılan sosyal medya uygulamasına göre

farklılık göstermemektedir. Sosyal medya bağımlılığının yanı sıra psikolojik iyi oluşu da ele alan ve Antalya’da yürütülen diğer araştırmada ise sosyal medya bağımlılığının, psikolojik iyi oluş üzerindeki etkisinde aile yaşam doyumunun aracılık rolü incelenmiştir, aile yaşam doyumunun düzeylerine ilişkin demografik değişkenler bağlamında veri sunulmamıştır (Kılınç, 2021). Mangır’ın (2021) Çanakkale’de yürüttüğü çalışmasının bulguları, aile yaşam doyumunu arttırdığında ergenlerin kendilerini yalnız hissetme, problem yaşama, olumsuz düşüncelere kapılma ve bunalıma girme gibi duygusal problemlerinin azaldığını, aile yaşam doyumunu azaldığında olumsuz duyguların arttığını saptamıştır.

Aile yaşam doyumunun bireyin iyi oluşu üzerindeki etkileri ve Türkiye’de bu konuda yapılan araştırma sayısının sınırlı olduğu düşünüldüğünde bu kapsamda yapılacak araştırmaların artırılması gerektiği ön görülmektedir. Özellikle ergenlik gibi aile yaşantısının büyük oranda değişebildiği (Kulaksızoğlu, 1989) ve ebeveynlerle çocuklar arasında çatışmalı deneyimlerin yaşandığı (Akün, 2013) bu dönemde geliştirilebilmesine, düzeyinin artırılmasına ilişkin çeşitli çalışmaların yürütülmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Sorunlu internet kullanımı, intihar düşünceleri, akademik başarısızlık vb. gibi konulardaki önleyici etkisi ele alındığında bu konuyu kapsayan koruyucu ve önleyici ruh sağlığı müdahaleleri, etkinlik ve programları hazırlanması ve uygulanabilmesi için daha detaylı ve kapsamlı araştırmalarla verilerin sunulmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu konuda yapılan araştırmaların henüz yolun başında olması, ulaşılan sınırlı sayıda araştırmanın genellikle tek il ve tek okul düzeyinde yürütülmesi, kimi çalışmalarda demografik değişkenlere bağlı düzeylerin araştırılmaması sonucunda mevcut araştırma tasarlanmıştır. Bu kapsamda bu araştırmada Türkiye’nin 4 farklı şehrinde yaşayan ve ergenlik döneminde olan bireylerin aile yaşam doyumunu düzeylerinin belirlenmesi ve bazı demografik değişkenlere göre incelenmesinin alan yazına katkı sunacağı düşünülmektedir. Bu konuda yapılan araştırmalardan farklı olarak bu araştırmada hem farklı şehirlerden hem de geniş yaş aralığından ergenler araştırmaya dâhil edilerek gruplar arası karşılaştırmalar yapılmasına olanak sunulmuştur. Buna göre bu araştırmada ergenlerin aile yaşam doyumlarının cinsiyet, yaş, okul düzeyi ve yaşanan şehir gibi demografik özellikler bağlamında incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, verilerin toplanmasında kullanılan araçlar, verilerin toplanma ve analiz edilmesi süreçleri açıklanmıştır.

Araştırma Modeli

Bu araştırma tarama modelinde yürütülmüştür. Tarama modeli araştırılan olguyu, olayı veya durumu olduğu biçimde ortaya koymak amacıyla yürütülen araştırmalarda kullanılan bir modeldir (Aypay, 2018; Kalaycı, 2019).

Araştırma Grubu

Bu araştırmanın evrenini ergenlik dönemindeki bireyler oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme olasılıklı olmayan örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabılır uygun örnekleme yöntemiyle oluşturulmuştur (Fraenkel & Wallen, 2006). Bu örnekleme yönteminin tercih edilmesindeki temel nedenlerden biri araştırmaya katılanların istekli, gönüllü ve araştırmaya uygun olmaları olarak belirtilmektedir (Creswell, 2017). Buna göre bu araştırmaya gönüllü olarak katılan ve kolay ulaşılabılır Bitlis, Diyarbakır, Antalya ve İstanbul illerinde yaşayan, lise ve ortaokul düzeyinde toplam 302 (159 erkek, 143 kız) ergen birey katılmıştır. Verilerin toplanacağı sınıflar ve öğrenciler rastgele seçilmiş, bütün şehirlerde karma okul ve sınıflardan veriler elde edilmiştir. Okul türleri arasında ortaokul, meslek lisesi ve Anadolu lisesi yer almaktadır.

Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Bu araştırmada verilerin elde edilebilmesi için iki araç kullanılmıştır. Bu araçlardan biri Çalışkan, Toker ve Özbay (2017) tarafından geliştirilen ve 23 maddeden oluşan Aile Yaşam Doyumu Ölçeği'dir (AYDÖ). Ölçek geliştirme çalışmalarına toplam 501 çocuk ve yetişkini katılımıyla yürütülmüştür. 7'li likert tipinde olan ölçme aracının geçerlik çalışmaları için ölçüt geçerliği ve betimleyici faktör analizi çalışmaları yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre ölçeğin faktör yükleri .53 ile .79 arasında değişmektedir. Ölçüt geçerliği için Kısa Semptom Envanteri (KSE) kullanılarak elde edilen korelasyon değerleri AYDÖ ile KSE arasında orta düzeyde anlamlı ilişkiler olduğunu göstermektedir. Ölçeğin güvenilirlik kanıtlarının elde edilmesi için ise madde toplam korelasyonları ile Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre Cronbach Alfa katsayısı .95 olarak hesaplanmıştır. Ek olarak madde test korelasyon değerlerinin ise .47 ve .73 olarak hesaplandığı tespit edilmiştir. Bu araştırma kapsamında yapılan güvenilirlik çalışmasında Cronbach Alfa katsayısı .91 olarak hesaplanmıştır.

Araştırmada kullanılan ikinci araç ise araştırmacı tarafından geliştirilen Demografik Bilgi Formu' dur. Bu formda katılımcıların sahip olduğu yaş, cinsiyet, okul düzeyi ve yaşanan şehir değişkenlerine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Verilerin Toplanması

Veriler toplanmadan önce gerekli etik kurulu izni, Muş Alparslan Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulundan 02.12.2022 tarihinde yaptığı 12 sayılı toplantıda 40 karar sayısı ile alınmıştır. Etik iznin alınmasıyla birlikte Milli Eğitim Bakanlığı'ndan gerekli izinler alınmış ve daha sonra veriler ortaokul ve liseye devam eden öğrencilerden yüz yüze toplanmıştır. Veriler, toplanmadan önce öğrenciler araştırma konusu hakkında bilgilendirilmiş, öğrencilerden ve velilerinden yazılı onam alınmıştır. Araştırmaya katılanların istedikleri zaman araştırmadan ayrılacakları bilgisi velileri ve öğrencilere iletilmiş buna göre araştırmaya gönüllü olarak katılmak isteyen 302 ortaokul ve lise öğrencisinden veriler gönüllü olarak toplanmıştır. Elde edilen veriler daha sonra araştırmacı tarafından SPSS ortamına aktararak analizlere hazır hâle getirilmiştir.

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler, öncelikle varsayımların karşılanıp karşılanmadığının anlaşılması için incelenmiştir. Buna göre dağılımın normalliği, örneklemin büyüklüğü ve varyansların homojenliği vb. araştırılmıştır. Bu nedenle grafikler, betimsel istatistikler ve istatistiksel test sonuçları incelenmiş ve verilerin alt gruplarda normal dağılım göstermediği anlaşılmıştır. Bu sonuçlara dayanılarak verilerin analizinde nonparametrik testlerin kullanılmasına karar verilmiştir. Bu kapsamda gruplar arası farklar Mann Whitney U Testi ile Kruskal Wallis H Testi kullanılarak hesaplanmıştır. Ek olarak iki gruptan fazla grubu karşılaştıran Kruskal Wallis H Testi sonucunda elde edilen farkların hangi alt gruplarda olduğunu tespit etmek üzere Post Hoc testleri yapılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde, elde edilen verilerin analizleri sonucunda ulaşılan bulgular tablolar hâlinde sunulmuş ve bu tablolara ilişkin açıklamalar yapılmıştır.

Bu araştırmada ergenlerin aile yaşam doyumu düzeyleri cinsiyetlerine, yaşlarına, okul düzeylerine ve yaşadıkları şehirlere göre incelenmiştir. Elde edilen verilerle yapılan analiz sonuçlarına göre bu değişkenlere ilişkin betimsel istatistikler; n sayıları, aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1: Ergenlerin Aile Yaşam Doyumuna İlişkin Cinsiyet, Yaş, Okul Düzeyi ve Yaşadıkları Şehir Değişkenlerine Göre N Sayıları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları

Bağımsız Değişkenler	Alt Gruplar	n	\bar{X}	Ss
Cinsiyet	Erkek	159	147,30	20,023
	Kız	143	139,06	23,472
Yaş	16-18	168	143,08	21,626
	12-15	134	143,81	22,702
Okul düzeyi	Lise	249	146,83	22,791
	Ortaokul	53	142,67	18,144
Yaşanan Şehir	Bitlis	172	145,14	22,04
	Diyarbakır	54	136,80	23,88
	Antalya	42	148,45	18,81
	İstanbul	34	138,85	20,72

Tablo 1’de belirtildiği şekilde ergenlerin aile yaşam doyumu düzeyleri cinsiyet, yaş, okul düzeyi ve yaşanan şehir değişkenlerine göre incelenmiştir. Buna göre katılımcıların % 52,6’sı erkek %47,4’ü kız, %55,6’sı 16-18 %44,4’ü 12-15 yaş arasında, %82,4’ü liseye %17,6’sı ortaokula deva etmektedir. Ayrıca katılımcıların %56,9’u Bitlis, %17,8’i Diyarbakır, %13,9’u Antalya ve %11,2’si ise İstanbul’da yaşamaktadır.

Tablo 2: Ergenlerin Aile Yaşam Doyumu Düzeylerine İlişkin Cinsiyet, Yaş ve Okul Düzeyi Değişkenlerine Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Bağımsız Değişkenler	Alt Gruplar	n	Kareler Ortalaması	Kareler Toplamı	U	P
Cinsiyet	Erkek	159	169,11	26889,00	8568,0	.000
	Kız	143	131,92	18864,00		
Yaş	16-18	168	153,35	25204,50	11008,5	.738
	12-15	134	150,03	20548,50		
Okul Düzeyi	Lise	249	150,09	37373,50	6248,5	.537
	Ortaokul	53	158,10	8379,50		

Tablo 2 incelendiğinde ergenlerde aile yaşam doyumu düzeyinin cinsiyetlere göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Başka bir deyişle aile yaşam doyumu düzeyleri kızlar ve erkekler arasında farklılık göstermektedir (U=8568,0, p<0.05). Bulunan farklılık erkeler lehinedir, erkeklerin aile yaşam doyumu düzeyleri kızlardan anlamlı düzeyde yüksektir.

Yaş ve okul düzeyi değişkenlerine göre incelendiğinde ergenlerin aile yaşam doyumu düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Buna göre liseye gidenlerle ortaokula gidenler arasında ve 12-15 yaş aralığında bulunanlarla 16-18 yaş aralığında bulunanlar arasında aile yaşam doyumu düzeyleri farklılaşmamaktadır (U=11008,5, p>0.05; U=6248,5, p>0.05).

Tablo 3: Ergenlerin Yaşadıkları Şehir Değişkenlerine Göre Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Bağımsız Değişkenler	Alt Gruplar	N	Sıralar Ortalaması	X ²	sd	P
Yaşanan Şehir	Bitlis	172	161,60	13,85	3	.003
	Diyarbakır	54	121,95			
	Antalya	42	169,46			
	İstanbul	34	125,13			

Tablo 3 incelendiğinde bu araştırmaya katılan ergenlerin yaşadıkları şehir değişkenlerine göre aile yaşam doyumu düzeylerinin farklılaşıp farklılaşmadığı belirlemek için Kruskal Wallis H testi yapılmıştır. Sonuçlar, ergenlerde aile yaşam doyumu düzeylerinin ergenlerin yaşadıkları şehirlere göre en az iki şehir arasında istatistiksel olarak anlamlı olarak farklılaştığını göstermektedir ($X^2_{(3, 302)}=13,85$, $p<0.05$). Saptanan bu farkın hangi gruplar arasında olduğunun tespit edilmesi için yapılan Post Hoc testi sonucuna göre aile yaşam doyumu düzeyi Antalya’da yaşayanlarda, Diyarbakır’da yaşayanlara göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksektir. Bir diğer ifadeyle Diyarbakır’da yaşayan ergenlerin aile yaşam doyumu düzeyleri Antalya’da yaşayan ergenlere göre anlamlı düzeyde düşüktür ($U= 760,000$, $p<0.05$).

Elde edilen bulgulara göre ergenlerde aile yaşam doyumu düzeyi cinsiyet ve yaşanan şehir değişkenlerine göre farklılaşırken, okul düzeyi ve yaş değişkenlerine göre farklılaşmadığı belirlenmiştir. Buna göre erkek ergenlerin kız ergenlere ve Antalya’da yaşayan ergenlerin Diyarbakır’da yaşayan ergenlere göre aile yaşam doyumu düzeyi daha yüksek bulunmuştur. Bununla birlikte yaş grupları (12-15, 16-18) ile okul düzeyi (ortaokul, lise) değişkenlerine göre gruplar arasında herhangi bir farklılık bulunmamıştır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu araştırmada ergenlerin aile yaşam doyumu düzeyleri cinsiyetlerine, yaşlarına, okul düzeylerine ve yaşadıkları şehre göre incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre ergenlerin aile yaşam doyumu düzeyleri cinsiyete ve yaşanan şehre göre farklılık gösterirken, yaşa ve okul düzeyine göre farklılık göstermemektedir.

Bu araştırma sonuçlarına göre erkeklerin aile yaşam doyumu kızlara göre daha yüksektir. Alanyazın incelendiğinde ergenlerin aile yaşam doyumu düzeyleri konusunda mevcut araştırmaya benzer olarak erkek ergenlerin daha yüksek aile yaşam doyumu düzeyine sahip olduğunu gösteren bir araştırmaya rastlanmıştır (Olson vd., 1983). Bununla birlikte cinsiyetler arası farkın saptandığı bir diğer araştırmada aile yaşam doyumu düzeyleri bakımından kızlar lehine sonuçlara ulaşıldığı anlaşılmaktadır (Taş vd., 2022). Ayrıca 883 ergenin (Cavga, 2019), 997 ergenin (Ermiş, 2019), 420 ergenin (Çetintaş, 2021) ve 392 ergenin (Beyazgül Tosun, 2022) katıldığı araştırmalarda mevcut araştırma bulgusunun tersine aile yaşam doyumunun cinsiyetlere göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde yurtdışı alanyazın incelendiğinde de cinsiyetler arası farkın bulunmadığı (Henry, 1994; Henry & Lovelace, 1995; Ljubetić & Reić Ercegovic, 2010; Plunkett, 1997; Zabriskie & McCormick, 2003; Zloković vd., 2020) araştırmalar olduğu görülmüştür. Aile yaşam doyumu ebeveyn ve çocuklar arası bağlılık ve esneklik (Hanry, 1994), duygusal paylaşımın fazlalığı (Papini vd., 1990), birlikte geçirilen uzun zamanla (Agate vd., 2009) pozitif ilişkili olarak ele alınmaktadır. Ayrıca ebeveynlerin cezalandırıcı tutumu (Hanry, 1994), iş yaşam dengesi oluşturamamaları ve yüksek kaygı, depresyon belirtilerine (Orellana vd., 2022) sahip olmaları ergenlerde aile yaşam doyumunu azaltmaktadır. Bu bağlamda aile yaşam doyumunun farklı cinsiyette olmaktan değil, aksine tanımında belirtildiği gibi aile ikliminden etkilenmesi beklenmektedir. Ancak bu

araştırmada elde edilen sonuç, kızlarda daha düşük aile yaşam doyumunu göstermektedir. Kız çocuklarının ergenlik döneminde duygusal olarak kendilerini daha az ifade etmeye başlamaları nedeniyle ebeveynleriyle duygusal konulardaki paylaşımlarının sınırlı hâle gelmesi bir neden olarak belirtilebilir. Erkeklerin aile yaşam doyumunu düzeylerini daha yüksek olarak belirtmeleri erkeklerin kızlara göre aile dışında daha fazla zaman geçirmelerinden kaynaklı aile üyeleriyle bu çalkantılı dönemde daha az yüz yüze olmalarından kaynaklı olabilir. Buna göre kız çocukları bu dönemde yaşadıkları problemlerde daha fazla içselleştirme yaparak içine kapanıp, aile üyelerinden uzaklaşabilirken erkekler yaşadıkları problemleri genellikle evin dışında tutmakta ve dışsallaştırma davranışları sergileyebilmektedirler (Kıye, 2016). Kız ergen aile üyesinin diğer aile üyeleriyle duygusal paylaşımlarını azaltması ve onlardan uzaklaşması aile yaşam doyumunu daha düşük olarak değerlendirilmesine neden oluyor olabilir.

Bu araştırmada ergenlerin aile yaşam doyumunu düzeylerinin yaş düzeylerine göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Alanyazın incelendiğinde bu bulguya benzer olarak ergenlerde aile yaşam doyumunu düzeylerinin yaşa göre farklılaşmadığını gösteren araştırmalara ulaşılmıştır (Cavga, 2019; Çetintaş, 2021; Henry & Lovelace, 1995; Plunkett, 1997; Plunkett vd., 1996). Bununla birlikte ergenlerle yürütülen ve yaş arttıkça aile yaşam doyumunu düzeyinin arttığını tespit eden araştırmaların (Henry, 1994; Plunkett & Henry, 1999) olduğu görülmüştür. Aile yaşam doyumunun cinsiyet ve yaş gibi değişkenler yerine aile içindeki iklim ve aile üyeleriyle olan olumlu ve doyurucu ilişkilerle ilgili olduğu daha önce belirtilmişti. Nitekim aile yaşam doyumunu, ailede olumlu bir iklim ve duygusal atmosfer şeklinde açıklanmaktadır (Çalışkan vd., 2017; Zloković vd., 2020). Buna göre elde edilen bu sonucun hâlihazırda beklenen bir sonuç olduğu ifade edilebilir. Bu durumu destekleyen bir diğer kanıt da araştırmaya katılanların aile yaşam doyumunu düzeylerinin genel olarak ortalamanın üstünde ve yüksek düzeyde olması olarak ifade edilebilir. Ergenlerle yapılan araştırmalarda aile yaşam doyumunu yüksek olan ailelerde ergenlerin de aile yaşam doyumunu düzeyleri yüksektir (Zloković vd., 2020).

Bu araştırmada ergenlerin aile yaşam doyumunu düzeylerinin okul düzeylerine göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Yapılan alanyazın taramasında bu bulguya tartışabilecek herhangi bir bulguya rastlanmamakla birlikte lise düzeyinde yürütülen araştırmalarda (Cavga, 2019) 9. sınıfa devam eden ergenlerin aile yaşam doyumunu düzeylerinin 10, 11 ve 12. sınıfa devam edenlere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğunun saptandığı anlaşılmaktadır. Bu bulguya benzer olarak yapılan bir diğer araştırmada da 9. sınıfa giden ergenlerin, 11. sınıfa gidenlere göre daha yüksek aile yaşam doyumuna sahip olduğu tespit edilmiştir (Taş vd., 2022). Ancak mevcut araştırma sonuçları herhangi bir fark olmadığını göstermektedir. Aile yaşam doyumunu kavramının okul düzeylerine göre farklılaşması beklenen bir sonuç olarak değerlendirilmemektedir (Çalışkan vd., 2017). Bu araştırma sonucuna göre hem lise hem de ortaokula giden ergenler aile iklimlerini oldukça olumlu değerlendirmektedir. Aslında mevcut araştırmada da daha küçük sınıflarda olanların aile yaşam doyumunu düzeylerinin daha yüksek olmasına paralel olarak, ortaokul düzeyindeki ergenlerin aile yaşam doyumunu puanları liseye gidenlere göre daha yüksektir. Ancak araştırmanın bir sınırlılığı olarak ortaokul düzeyindeki katılımcıların sayısının lise düzeyinde olanlara göre oldukça düşük olması istatistiksel olarak herhangi anlamlı bir sonucun çıkmasını engellemiş olabilir. Bu konuda birbirine daha yakın sayıda iki grubun karşılaştırılması daha sağlıklı bir sonuç verebilir. Nitekim lise düzeyindeki ergenlerde, ergenlik dönemi belirtilerinin yoğunlaşması ve aile içi çatışmalı yaşantılara bağlı olarak bu dönemin başında yer alan ortaokul düzeyindeki ergenlere göre aile yaşam doyumunu düzeyinin daha düşük olması beklenebilir.

Bu araştırmanın bir diğer bulgusu da ergenlerin aile yaşam doyumunu düzeylerinin yaşadıkları şehirlere göre farklılaşmasıdır. Buna göre araştırmaya dâhil edilen dört şehirdeki ergenlerin aile yaşam doyumunu ortalamasının üstünde ve oldukça yüksektir. Buna bağlı olarak

dört ilde yaşayan ve bu araştırmaya katılan ergenlerin aile içinde pozitif bir iklim hissettikleri ve olumlu duygusal atmosfer algıladıkları saptanmıştır. Bitlis ve İstanbul illerindeki ergenlerin aile yaşam doyumunu düzeyleri diğer illerle herhangi bir fark göstermemekte ancak en yüksek puanlara sahip Antalya’da yaşayan ergenlerin aile yaşam doyumunu düzeyleri Diyarbakır’da yaşayan ergenlerin aile yaşam doyumunu düzeylerinden anlamlı düzeyde yüksek olarak belirlenmiştir. Bu bulguya benzer ve değerlendirme yapılabilecek, farklı şehirler bağlamında yürütülmüş herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Ancak elde edilen bu bulgunun araştırmanın önemli bir sınırlılığı olarak ailenin sosyo-ekonomik düzeyi, ebeveynlerin birlikte veya ayrı olma durumu, ebeveynlerin çalışma veya çalışmama durumu, aile tutumu, kardeş sayısı vb. gibi değişkenlerin bilinmemesinden kaynaklı olarak hangi durum ve nitelikte ilgili olabileceği değerlendirilememektedir. Bu araştırma sonrasında planlanacak araştırmalarda özellikle aile iklimine etki eden bu tür değişkenlere ilişkin verilerin edinilmesinin bu farkın kimi yönlerden daha anlaşılır bir biçimde tartışılabilmesini sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmanın bir takım sınırlılıkları bulunmaktadır, bu nedenle sonraki araştırmalar için araştırmacılara bazı önerilerde bulunulmuştur. Araştırmada ergenlerin aile yaşam doyumunu düzeyi sadece demografik özellikler bakımından incelenmiştir. Bu çerçevede bir araştırma kurgulanırken bir aile tutumu, ebeveyn birliktelik durumu, kardeş durumu, sosyo-ekonomik düzey vb. gibi değişkenlerin de araştırılması önerilmektedir. Bu değişkenlere ilişkin verilerin daha kapsamlı tartışılabilmesi amacıyla katılımcılardan nitel verilerin toplanması da önemlidir, bu nedenle karma yapıda araştırmaların kurgulanması önerilebilir. Araştırmacılar, demografik değişkenlerin yanı sıra aile yaşam doyumunun ilişkili olabileceği iyi oluş, psikolojik sağlamlık, karakter güçleri ve erdemler gibi pozitif psikolojinin araştırdığı kavramlarla ilişkisini araştırabilir. Ayrıca alanyazında ebeveynlerle olan ilişkinin, çatışmanın, boş zaman aktivitelerinin, paylaşımın, aile tutumlarının aile yaşam doyumunu etkilediği belirtilmektedir. Benzer olarak bu değişkenlerle aile yaşam doyumunu arasındaki ilişkilerin araştırılması da alanyazına katkı sunabilir. Sadece ergenlerle değil aynı zamanda hem ergenler hem de ebeveynlerinin dâhil edilebileceği araştırmalar yürütülerek daha kapsayıcı değerlendirmelerin yapılması sağlanabilir.

Bilgi Notu

Makale araştırma ve yayın etiğine uygun olarak hazırlanmıştır. Bu çalışma için gerekli etik kurul izni, Muş Alparslan Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun 02.12.2022 tarihinde gerçekleştirdiği 12 sayılı toplantıda 40 karar sayısıyla alınmıştır.

Kaynakça

- Agate, J. R., Zabriskie, R. B., Agate, S. T., Poff, R. (2009). Family leisure satisfaction and satisfaction with family life. *Journal of Leisure Research*, 41(2), 205-223.
- Akün, E. (2013). Yapısal aile sistemleri kuramı bağlamında ergenlik döneminde aile yapısı ve ergenlik dönemi sorunları. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 53(1), 85-116.
- Aypay, A. (2018). *Araştırma yöntemleri desen ve analiz*. Anı Yayıncılık.
- Beyazgül Tosun, A. (2022). *Ergenlerde sosyal medya bağımlılığı ile okula bağlılık ve aile yaşam doyumunu arasındaki ilişki*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Bradburn, N. M. (1969). *The structure of psychological well-being*. Aldine Publishing.
- Campbell, A., Converse, P. E., Rodgers, W. L. (1976). *The quality of American life: Perceptions, evaluations, and satisfactions*. Russell Sage Foundation.

- Cantril, H. (1965). *The pattern of human concern*. New Brunswick: Rutgers University Press.
- Cavga, Z. (2019). *Lise öğrencilerinde aile yaşam doyumu ile psikolojik dayanıklılık ve sosyal medya kullanım bozukluğu arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Chang, Q., Xing, J., Ho, R. T., Yip, P. S. (2019). Cyberbullying and suicide ideation among Hong Kong adolescents: the mitigating effects of life satisfaction with family, classmates and academic results. *Psychiatry Research*, (274), 269-273.
- Creswell, J. (2017). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research*. Prentice Hall.
- Çalışkan, M., Toker, M., Özbay, Y. (2017). Aile Yaşam Doyumu Ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 2(1), 1-9.
- Çetintaş, A. (2021). *Ergenlerde aile yaşam doyumu ile psikolojik sağlamlık ve duygusal özerklik arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Elizabeth, A. Y. & Chang, E. C. (2021). Relational meaning in life as a predictor of interpersonal well-being: a prospective analysis. *Personality and Individual Differences*, 168, 110377.
- Ermiş, B. S. (2019). *Lise öğrencilerinin bağlanma stilleri, aile yaşam doyumları ve duygusal özerklik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Fraenkel J. R. & Wallen, N. E. (2006). *How to design and evaluate research in education*. McGraw-Hill International Edition.
- Gurin, G., Veroff, J., Feld, S. (1960). *Americans view their mental health. A nation wide interview survey*. Basic Books.
- Gülcan, A. & Nedim Bal, P. (2014). Genç yetişkinlerde iyimserliğin mutluluk ve yaşam doyumu üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Asya Öğretim Dergisi*, 2(1), 41-52.
- Henry, C. S. (1994). Family system characteristics, parental behaviors, and adolescent family life satisfaction. *Family Relations*, (43), 447-455.
- Henry, C. S. & Lovelace, S. G. (1995). Family resources and adolescent family life satisfaction in remarried family households. *Journal of Family Issues*, 16, 765-86.
- Jhang, F. H. (2019). Effects of changes in family social capital on the self-rated health and family life satisfaction of older adults in Taiwan: A longitudinal study. *Geriatrics & Gerontology International*, 19, 228-232.
- Kalaycı, Ş. (2019). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Pegem Yayıncılık.
- Kardaş, F. & Yalçın, İ. (2018). Şükran: Ruh sağlığı alanında güncel bir kavram. *Current Approaches in Psychiatry / Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 10(1), 1-18.
- Kaya, Ö. S. (2020). Romantik ilişkilerde sorun çözme becerileriyle ilişkili faktörler: yaşam doyumu ve diğerkâmlığın yordayıcı etkisi. *Aile Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 3(1), 33-56.
- Kılınç, D. (2021). *Ergenlerde sosyal medya bağımlılığı, aile yaşam doyumu ve psikolojik iyi oluş ilişkisinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Antalya: Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Kiye, S. (2016). *Ergenlerde karakter güçlerinin içselleştirme ve dışsallaştırma belirtilerine ilişkin koruyucu etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kiye, S. & Boysan, M. (2022). Relationships between character strengths, internalising and externalising problems among adolescents: a latent class analysis, *British Journal of Guidance & Counselling*, 50(2), 303-320.
- Koç, M. (2004). Gelişim psikolojisi açısından ergenlik dönemi ve genel özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(17), 231-238.
- Kulaksızoğlu, A. (1989). Ergen-aile çatışmaları ile annenin tutumları arasındaki ilişki ve ergenin problemleri. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, (1), 71-78.
- Ljubetić, M. & Reić Ercegovac, I. (2010). Studentska percepcija obitelji i roditeljstva - kroskulturalna perspektiva [Student perception of family and parenthood - A cross-cultural perspective]. *Život i škola*, 23(5-6), 35-56.
- Mangır, M. (2021). *Lise öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı ve aile yaşam doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Moss, E. & Willoughby, B. J. (2018). Associations between beliefs about marriage and life satisfaction: The moderating role of relationship status and gender. *Journal of Family Studies*, 24(3), 274-290.
- Ocakçı, A. F. (2015). Ergenlik dönemi özellikleri. A. F. Ocakçı, F. Üstüner (Ed.), *Yetişkinliğe Bir Adım Kala Ergen Sağlığı* içinde (1-7. ss.), Göktuğ Basım ve Yayın Dağıtım.
- Olson, D. H., McCubbin, H., Barnes, H., Larsen, A., Muxem, A., Wilson, M. (1983). *Families: What makes them work*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Orellana, L., Schnettler, B., Adasme-Berríos, C., Lobos, G., Miranda-Zapata, E., Lapo, M. (2022). Family profiles based on family life satisfaction in dual-earner households with adolescent children in Chile. *Family Proces*, 61, 906-925.
- Papini, D. R., Farmer, F. F., Clark, S. M., Micka, J. C., Barnett, J. K. (1990). Early adolescent age and gender differences in patterns of emotional self-disclosure to parents and friends. *Adolescence*, 25, 959-976.
- Park, N. & Peterson, C. (2009). Character strengths: research and practice. *Journal of College and Character*, 10, np.
- Plunkett, S. W. & Henry, C. S. (1999). Adolescent perceptions of interparental conflict, stressors, and coping as predictors of adolescent family life satisfaction. *Sociological Inquiry*, 69, 599-620.
- Plunkett, S. W., Henry, C. S., Robinson, L. C. (June, 1996). *Family qualities and adolescent family life satisfaction*. Paper presented at the annual meeting of the American Association of Family and Consumer Sciences.
- Proctor, C., Maltby, J., Linley, P. A. (2018). *Life satisfaction*. R. J. R. Levesque (Ed.), *Encyclopedia of Adolescence* içinde (2165-2176. ss.), Springer.
- Rutter, M. (1993). Resilience: Some conceptual considerations. *Journal of Adolescent Health*, 14, 626-631.

Savci, M., Akat, M., Ercengiz, M., Griffiths, M. D., Aysan, F. (2020). Problematic social media use and social connectedness in adolescence: The mediating and moderating role of family life satisfaction. *International Journal of Mental Health and Addiction*, (20), 2086-2102.

Seligman, M. E. P. (2002). *Handbook of positive psychology*. C. R. Snyder, S. J. Lopez (Ed.), *Positive Psychology, Positive Prevention, and Positive Therapy* içinde (3-12. ss.), Oxford University Press.

Somerville, S. D. (2020). *Family life satisfaction in midlife*. University of Alberta.

Sung-Ho, I., Ji-Young, J., Sang-Cheo, J. (2021). A study on the effects of psychological health capital on family life satisfaction and psychological happiness of women in multicultural family. *Natural Volatiles & Essential Oils*, 8(4), 4996-5009.

Şahin, A. (2019). Üniversite öğrencilerinde bilinçli farkındalık ile yaşam doyumunu ve iyi oluş arasındaki ilişkiler. *Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (8), 151-176.

Şahin, D. (2014). *Öğretmenlerin öz duyarlıklarının psikolojik sağlık ve yaşam doyumunu açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Şahin, Ş. & Çöven Özüçelik, Ç. (2016). Ergenlik dönemi ve sosyalleşme. *Cumhuriyet Hemsirelik Dergisi*, 5(1), 42-49.

Schumm, W. R., Bugaighis, M. A., Jurich, A. P., Boilman, S. R. (1986). Example and explanation as predictors of adolescent compliance with parental instructions. *Journal of Social Behavior and Personality*, 1, 465-470.

Seligman, M. (2002). *Authentic happiness*. Free Press.

Taş, İ., Karacaoğlu, D., Akpınar, İ., Taş, Y. (2022). Ergenlerde aile yaşam doyumunu ile dijital oyun bağımlılığı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Online Journal of Technology Addiction & Cyberbullying*, 9(1), 28-42.

Tel, F. D. & Sarı, T. (2016). Üniversite öğrencilerinde öz-duyarlılık ve yaşam doyumunu. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 292-304.

Telef, B. B. (2013). Psikolojik iyi oluş ölçeği: Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 374-384.

Toth, J. F., Brown, R. B., Xu, X. (2002). Separate family and community realities? An urban-rural comparison of the association between family life satisfaction and community satisfaction. *Community, Work & Family*, 5(2), 181-202.

Urchaga, J., Ingelmo, R. M., Cabaco, A., Moral-García, J. (2020). Life Satisfaction, Physical Activity and Quality of Life Associated with the Health of School-Age Adolescents. *Sustainability*, 12, 9486.

Veenhoven, R. (1996). *The study of life-satisfaction*. Eötvös University Press.

Viñas-Bardolet, C., Guillen-Royo, M., Torrent-Sellens, J. (2019). Job characteristics and life satisfaction in the EU: A domains-of-life approach. *Applied Research in Quality of Life*, 14, 1-30.

World Health Organization (WHO) (2023, Mart 30). Maternal, newborn, child and adolescent health.

<https://www.who.int/teams/maternal-newborn-child-adolescent-health-and-ageing/quality-of-care>

Zabriskie, R. B. & McCormick, B. P. (2003). Parent and child perspectives of family leisure involvement and satisfaction with family life. *Journal of Leisure Research*, 35(2), 163-189.

Zloković, J., Gregorović Belaić, Z., Čekolj, N. (2020). Family life satisfaction-Perception of the youth and their parents. *6th International e-Conference on Studies in Humanities and Social Sciences* içinde (29-40. ss.).

EXTENDED ABSTRACT

The science of psychology has been focusing on positive concepts that have been effective in human life in recent years. One of these concepts is life satisfaction. Life satisfaction is defined as an indicator of how satisfied an individual is with his/her life and how much he/she loves his/her life. In other words, it shows how positively the individual evaluates the general quality of his life as a whole. The concept of family life satisfaction is related to the concept of life satisfaction, and as the most important component of life satisfaction it points to the satisfaction that an individual experience while being with his family. In this respect, family life satisfaction is a comprehensive and complex concept that includes both personal life satisfaction and relationship satisfaction among family members. In this respect, family life satisfaction is a comprehensive and complex concept that includes both personal life satisfaction and relationship satisfaction among family members. Considering the effects of family life satisfaction on the well-being of the individual, it is thought that it is important to carry out various studies to improve it, especially during adolescence, and to increase its level. In this context, this study, it was aimed to examine the family life satisfaction of adolescents in the context of demographic characteristics such as gender, age, class level, and city of residence.

This research was conducted in the survey model. The population of this research consists of individuals in adolescence. The sample of the study was formed by the convenient sampling method, which is one of the non-probabilistic sampling methods. Accordingly, a total of 302 (159 boys, 143 girls) adolescents participated in the study. In this study, two tools were used to obtain data. One of these tools is the Family Life Satisfaction Scale (AFSS), which was developed by Çalışkan, Toker, and Özbay (2017) and consists of 23 items. The second tool used in the research is the Demographic Information Form developed by the researcher. This form contains information about the age, gender, school level, and city variables of the participants. Data were collected face-to-face from students attending secondary and high school. Before the data were collected, the students were informed about the research topic, and written consent was obtained from the students and their parents. The obtained data were then transferred to the SPSS environment by the researcher and made ready for analysis. The data obtained were first examined to understand whether the assumptions were met. Accordingly, the normality of the distribution, the size of the sample, and the homogeneity of the variances, etc. have been researched. For this reason, graphics, descriptive statistics, and statistical test results were examined and it was understood that the data did not show normal distribution in the subgroups. Based on these results, it was decided to use nonparametric tests in the analysis of the data.

52.6% of the participants are male, 47.4% are female, 55.6% are 16-18 44.4% are between 12-15 years old, 82.4% are high school 17.6% are attending secondary school. In addition, 56.9% of the participants live in Bitlis, 17.8% in Diyarbakır, 13.9% in Antalya, and 11.2% in the İstanbul. According to the findings, it was determined that while the level of family life satisfaction in adolescents differed according to the variables of gender and the city where they lived, it did not differ according to the variables of school level and age. Accordingly, male adolescents were found to have higher family life satisfaction levels than female adolescents and adolescents living in Antalya compared to adolescents living in Diyarbakır. However, there was no difference between the groups according to age groups (12-15, 16-18) and school level (secondary school, high school).